

Lägesbild över HYTE- arbetet 2025

HYTE-työn tilannekuva 2025

Samarbete med kommuner

- Kommunrundor
 - Kommunspecifik lägesbild och kommunens särdrag
 - Lagstadgade Hyteförhandlingar
- Regelbundna möten med kommunernas välfärdschefer
- Kommunvisa möten utgående från behov

Yhteistyö kuntien kanssa

- Kuntakierrokset alkuvuodesta
 - Kuntakohtainen tilannekuva ja erityispiirteet
 - (Lakisääteiset Hyte-neuvottelut)
- Säännölliset kokoukset kuntien hyvinvointijohtajien kanssa
- Tarpeen mukaan kuntakohtaisia tapaamisia

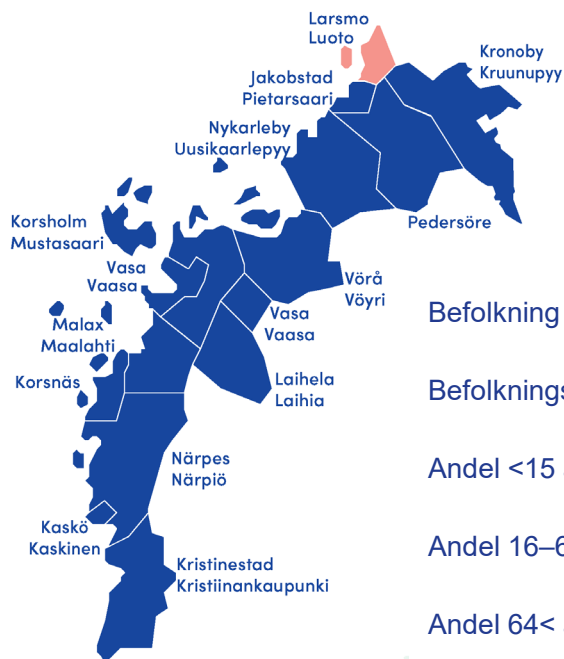

Kommunens/stadens val ur välfärdsområdets välfärdsplan
Kunnan/kaupungin valinnat hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmasta

[illegible]

Larsmo

Befolkning ?

Befolkningsprognos ?

Andel <15 åriga ?

Andel 16–64 åriga ?

Andel 64+ åriga ?

Styrkor

- Skriv hit styrkor
- xxx

Svagheter

- Skriv hit svagheter
- xxx

Hot

- Skriv hit hot
- xxx

Möjligheter

- Skriv hit möjligheter
- xxx

Larsmos särdrag

- Skriv hit
- xxx

Främjande av välfärd och hälsa, tyngdpunktsområden

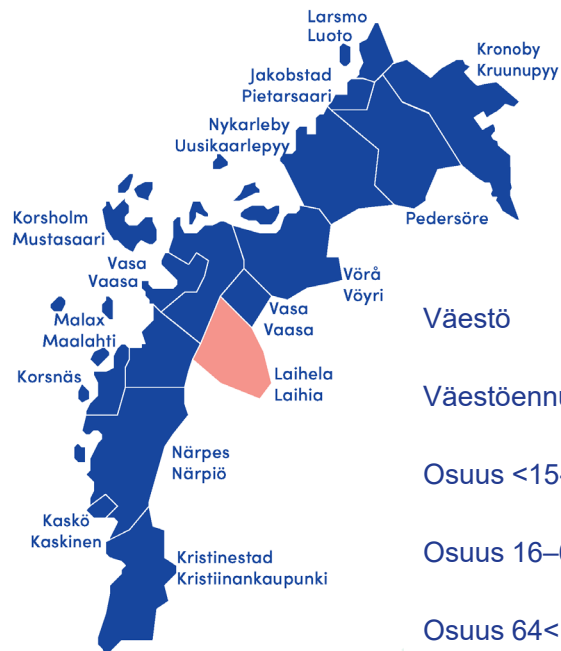
- Skriv hit
- xxx

Överenskommet i förhandlingarna

- Skriv hit
- xxx

Laihia

Väestö ?

Väestöennuste ?

Osuus <15-vuotiaita ?

Osuus 16–6-vuotiaita ?

Osuus 64< vuotiaita ?

Vahvuudet

- Kirjoita tähän kunnan vahvuudet
- xxx

Heikkoudet

- Kirjoita tähän kunnan heikkoudet
- xxx

Uhat

- Kirjoita tähän kunnan uhat
- xxx

Mahdollisuudet

- Kirjoita tähän kunnan mahdollisuudet
- xxx

Laihian erityispiirteet

- Kirjoita tähän
- xxx

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, Laihian painopistealueet

- Kirjoita tähän
- xxx

Neuvotteluissa sovittua

- Kirjoita tähän
- xxx

Teman som lyfts fram i workshops med påverkansorgan, föreningar samt kommuner och Hyte-sektionen gällande välfärdsplanen

Välfärdsplanens delaktighetsprocess

1. Betydelsen av motionstjänster

för att främja befolkningens hälsa lyftes fram, men **avgifter för tjänster och aktiviteter** upplevs i många fall som ett hinder för deltagande. Även **bostadsområdets** placering har betydelse för tillgången till motionservice. Offentlig kollektivtrafik saknas i glesbygdsområden, och transporttjänster för äldre är tillgängliga i varierande grad. Lösningar diskuterades kring miljöplanering, placering av motionsplatser samt olika stödjande lösningar för motionshandledning i skolor och kommuner, såsom motionsrådgivare och motionscoacher i skolmiljö.

2. Befolkningens ekonomiska situation

Man uttryckte också en oro över befolkningens ekonomiska situation och hur samhällsförändringar påverkar människors levnadsförhållanden. Särskilt nämndes ökad arbetslöshet och försämrade sociala förmåner. Detta märks genom växande matköer i välfärdsområdet och en försämrad bostadssituation, då det råder brist på förmånliga bostäder. Inom sysselsättning och missbruksvård efterfrågades en samverkande arbetsmodell, och vikten av rehabiliterings- och kamratstödstjänster som erbjuds av föreningar betonades.

3. Behov av ökad trygghet

upplevdes som ett tema som berör alla åldersgrupper. Stöd i vardagliga situationer efterfrågades vid störningar i viktiga samhällsfunktioner samt förebyggande insatser, särskilt för äldre.

4. Kommunikationen och informationsförmedlingen

till befolkningen ansågs behöva utvecklas, särskilt välfärdsområdets webbplats. Det ansågs viktigt att utnyttja organisationers och kommuners informationskanaler.

5. Ensamhet bland äldre

I diskussionerna och workshopparna var man enig om att ensamhet bland äldre är ett växande problem. Som lösning föreslogs träffpunktsverksamhet samt olika kultur- och hobbykamratsverksamheter. Dessutom lyftes frågan om hur man når de äldre som inte vill delta i den organiserade verksamhet som erbjuds.

Vaikuttamistoimielinten, järjestöjen sekä kuntien ja Hyte-jaoston workshopeissa nostamia aiheita koskien hyvinvointisuunnitelmaa

Hyvinvointisuunnitelman osallisuusprosessi

1. Liikuntapalveluiden merkitys

väestön terveyden edistämiseksi nostettiin esiin, **mutta palveluiden ja toiminnan maksullisuus** koettiin haasteeksi osallistumiselle. Myös **asuinalueiden sijainnilla** on merkitystä liikuntapalveluiden saatavuudelle. Julkista liikennettä ei ole saatavilla haja-asutusalueilla, ja ikäihmisten osalta kuljetuspalveluja on vaihtelevasti käytettävissä. Keskusteluissa haettiin ratkaisuja ympäristösuunnittelusta, liikuntapaikkojen sijainnista sekä erilaisista liikunnan ohjaukseen tukevista ratkaisuista kouluissa ja kunnissa. Näistä mainittakoon koulujen liikuntaneuvojat ja liikuntacoachit.

2. Väestön taloudellinen tilanne

Väestön taloudellisen tilanteen osalta kannettiin huolta yhteiskunnallisten muutosten vaikutuksista ihmisten elinolosuhteisiin. Erityisesti mainittiin lisääntyvä työttömyys ja sosiaalietuuksien heikentyminen. Tämä näkyy tällä hetkellä hyvinvointialueella kasvaneina ruokajonoina ja asuntotilanteen heikentymisenä, sillä alueen edulliset kohtuuhintaiset asunnot ovat vähissä. Työllisyys- ja päihdepalveluissa kaivattiin monitoimijaista työskentelymallia ja korostettiin järjestöjen tuottamien kuntoutus- sekä vertaistuen palveluiden tärkeyttä.

3. Turvallisuuden lisääminen

koettiin kaikkia ikäryhmiä koskettavaksi teemaksi. Väestölle kaivattiin tukea arjen tilanteisiin häiriötilanteissa sekä ennaltaehkäisevästi esimerkiksi juuri ikäihmisille.

4. Viestintä ja tiedonsaanti

Väestölle tuotettavan viestinnän ja tiedonsaannin koettiin kaipaavan kehittämistä erityisesti hyvinvointialueen kotisivujen osalta. Järjestöjen ja kuntien tiedotuskanavien hyödyntäminen koettiin tärkeäksi.

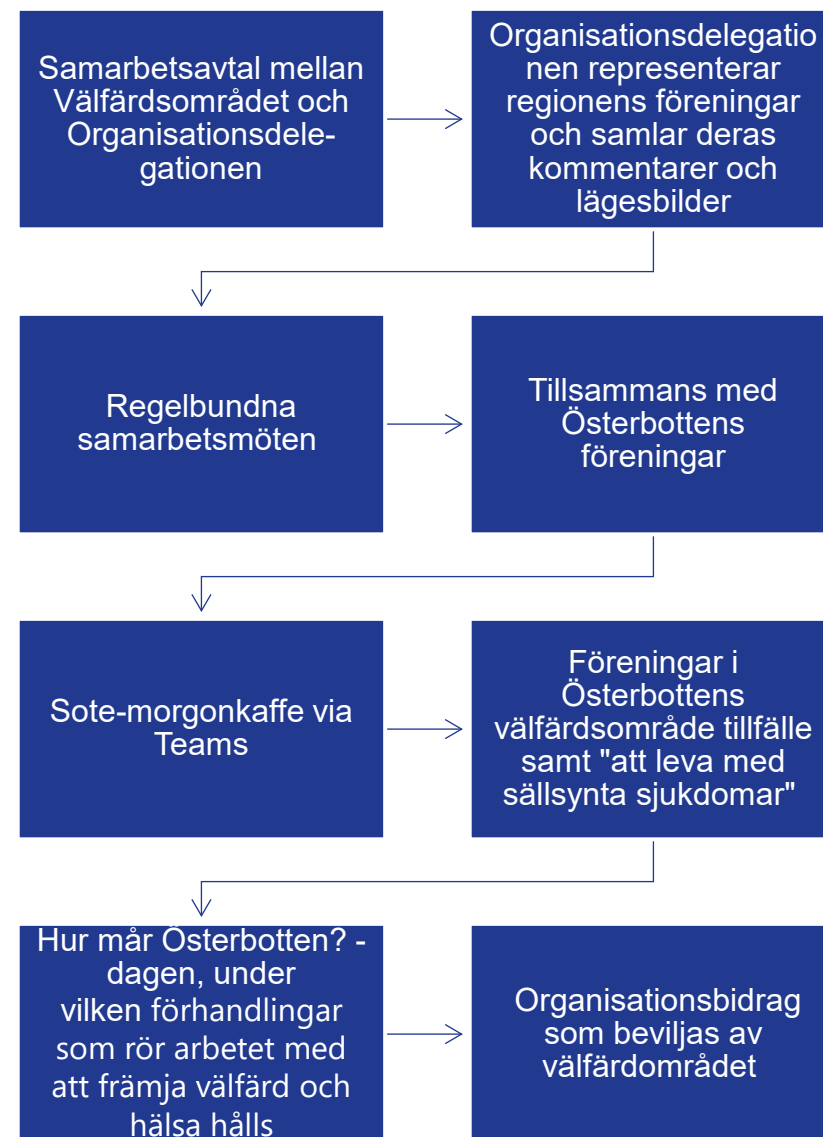
5. Ikäihmisten yksinäisyys

Keskusteluissa ja työpajoissa oltiin yhtä mieltä siitä, että ikäihmisten yksinäisyys on lisääntyvä ongelma. Tähän ehdotettiin ratkaisuna treffipaikkatoimintaa sekä erilaista kulttuuri- ja harrastuskaveritoimintaa. Lisäksi nostettiin esille se, miten tavoitettaisiin sellaiset ikäihmiset, jotka eivät halua osallistua tarjolla olevaan ja järjestettävään toimintaan.

Organisations-samarbete

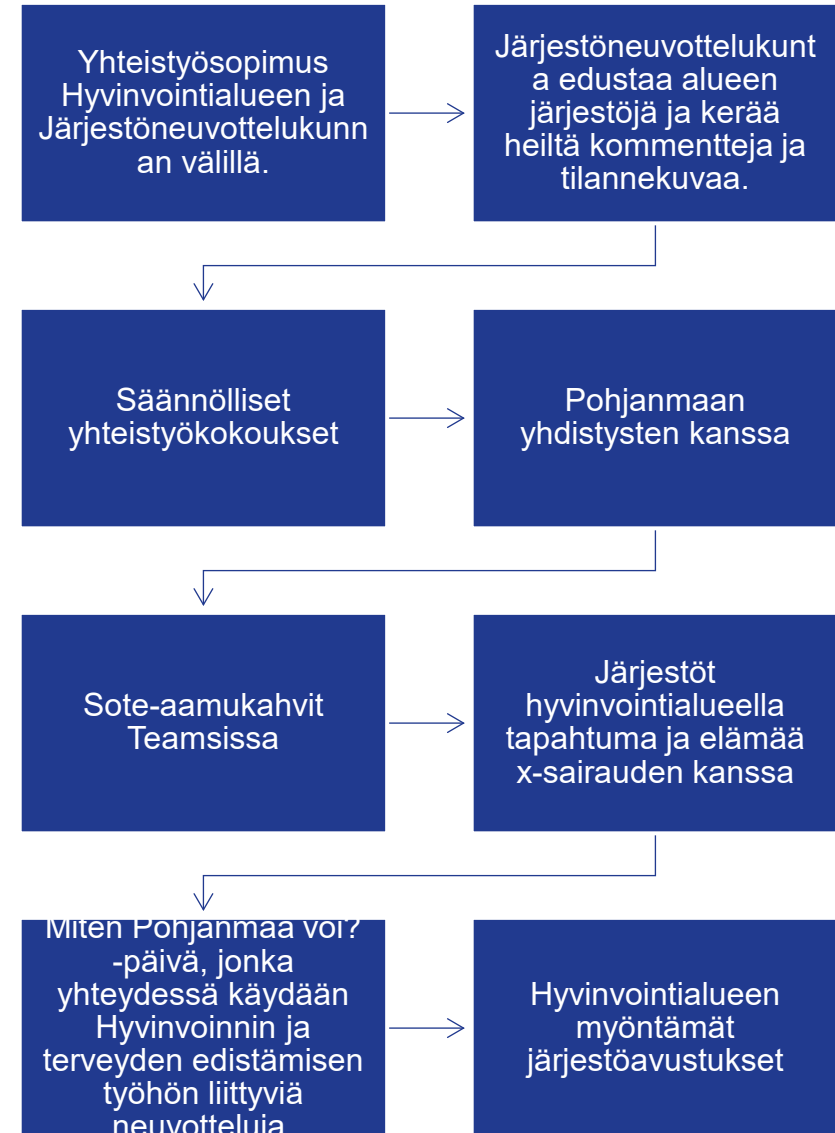
- Delaktighet och förbinda sig till i gemensamma målsättningar
- Organisationernas representanter i påverkansorganen
- Expertkunskap tas tillvara, lägesbild skapas
- Partnerskap
- Stöd till verksamheten ekonomiskt genom verksamhetsbidrag och engångsbidrag
- Frivilligarbete och annat samarbete
- OLKA (kamratstöd och vänverksamhet)

Järjestöyhteistyö

- Osallisuus, yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen
- Järjestöjen edustajat vaikuttamistoimielimissä
- Kuullaan asiantuntijuutta, muodostetaan tilannekuvaa
- Kumppanuudet
- Toiminnan tukeminen taloudellisesti toiminta-avustusten ja kerta-avustusten avulla
- Vapaaehtoistyö ja muu yhteistyö
- OLKA (vertaistuki ja ystävätoimintaa)

Invånarnas delaktighet

- Voxit-diskussioner om
 - Valfärdsplanen
 - Service till barn och familjer
- Valfärdsområdets påverkansorgan
- Planering av Invånarpaneler 2025, förverkligas under 2026

Asukkaiden osallisuus

- Voxit-keskustelut liittyen
 - Hyvinvointisuunnitelmaan
 - Lasten ja perheiden palveluihin
- Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet
- Asukaspaneelien suunnittelu 2025 ja aloitus 2026

Österbottens välmåendeguide

- Utvecklad i Prima Botnia projektet
- Upprätthålls: HYTE-koordinatorerna tillsammans med dem som producerar innehållet
- Allmän information och tjänster som stöd för välbefinnande – välfärdsguiden samlar kommunernas, organisationernas och välfärdsområdets utbud i Österbotten
- [Österbottens välmåendeguide](#)

Pohjanmaan hyvinvointiopas

- Kehitetty Prima Botnia – hankkeessa
- Ylläpito: HYTE-koordinaattorit yhdessä sisällöntuottajien kanssa
- Yleistä tietoa ja palveluita hyvinvoinnin tueksi, hyvinvointiopas kokoaa yhteen kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen tarjonnan Pohjanmaalla
- [Pohjanmaan hyvinvointiopas](#)

valmaendeguide.osterbottensvalfard.fi >

hyvinvointiopas.pohjanmaanhyvinvointi.fi >

NOVA undervisningsklinik

- Undervisningsklinik NoVa erbjuder hjälp och stöd med låg tröskel för välmående och hälsa – även utan tidsbokning. Studerande arbetar på kliniken under övervakning av välfärdsområdets yrkesutbildade personer.
- Kliniken erbjuder:
 - Stöd för psykiskt välmående och livsstil
 - Mätning av blodsocker och blodtryck
 - Hjälp med användning av välfärdsområdets **digitala** tjänster
 - Information om hjälpmedel för äldre personer som bor hemma
 - Rengöring och underhåll av hörapparater
- Alla över 18-år som bor i området välkomnas till kliniken utan tidsbokning eller genom att reservera tid. Besöket är kostnadsfritt.

NOVA opetusklinikka

- Opetusklinikka NoVa tarjoaa matalan kynnyksen apua ja tukea hyvinvointiin ja terveyteen – myös ilman ajanvarausta. Opiskelijat työskentelevät opetuslinikalla hyvinvointialueen ammattilaisen valvonnassa.
- Opetusklinikka tarjoaa:
 - Tukea mielen hyvinvointiin ja elintapoihin
 - Verensokeri- ja verenpainemittauksia
 - Ohjausta hyvinvointialueen **digitaalisten** palveluiden käytössä
 - Tietoa kotona asuvien ikäihmisten arkea turvaavista apuvälineistä
 - Kuulokojeiden puhdistus ja perushuolto
- Klinikalle ovat tervetulleita kaikki yli 18-vuotiaat alueen asukkaat ilman ajanvarausta tai varaamalla ajan. Asiointi on maksutonta.

Livsstilsrådgivning

- Utvecklande av en servicekedja för livsstilsrådgivning (övervikt, förebyggande av typ 2-diabetes) har inletts
- Planeringen av ett verktyg för en mobilstig har inletts. Vårdgivaren följer patientens vårdprocess och framsteg med hjälp av en mobilapplikation.
- Vägledning mot en aktiv livsstil – kommunernas motionsrådgivare och serviceguide
- LIIKU-bladet, motionsremiss, möjlighet för kommunernas motionsrådgivare att registrera sig i patientdatasystemet 2026. Servicekedja för motionsrådgivning

Elintapaneuvonta

- Elintapaneuvonnan (ylipaino, 2-tyypin diabeteksen ehkäisy) palveluketjun kehittäminen aloitettu
- Mobiilipolku-työkalun käyttöönotto suunnittelu aloitettu. Hoitaja seuraa potilaan hoitoprosessia ja edistystä mobiilisovelluksen avulla.
- Ohjaus liikunnalliseen elintapaan-kuntien liikuntaneuvojat sekä hyvinvointioppaan palvelut
- (LIIKU-lehti, liikuntalähete, potilastiejrjestelmän kirjausmahdollisuus kuntien liikuntaneuvojien käyttöön 2026 aikana. (liikuntaneuvonnan palveluketju)

Finger-malli Finger-modellen

Österbottens servicestig för minnestjänster 2025-27

- Fortsättning på projekt 2022-23 där seniorrådgivningens verksamhetsmodell och Finger-nätverket skapades
- Tydliggöra minnesklientens vårdstig enligt den nationella modellen
- Utveckling av FINGER-nätverket och samarbetet med kommuner och tredje sektorn
- Pilotera FINGER-remiss (Pedersöre, Vörå)
- Utveckla material och web-sidor inkl infopaket till 68-åringar
- Skolningspaket för intern utbildning om Finger och minnessjukdomar
- Höja allmänhetens kunskapsnivå och medvetenhet om hälsosam livsstil och minnessjukdomar

Pohjanmaan muistipalvelupolku 2025-27

- Jatketaan hanketta 2022-23, jossa luotiin seniorineuvolan toimintamalli ja Finger-verkosto.
- Muistiasiakkaan hoitopolun selkeyttäminen kansallisen mallin mukaan
- FINGER-verkoston kehittäminen ja yhteistyö kuntien ja kolmannen sektorin kanssa
- FINGER-lähetteen pilotointi (Pedersöre, Vöyri)
- Materiaalin ja verkkosivujen kehittäminen, mukaan lukien infopaketti 68-vuotiaille.
- Koulutuspaketti sisäistä Finger-koulutusta ja muistisairaudeista varten
- Yleisön tietämyksen ja tietoisuuden lisääminen terveellisistä elämäntavoista ja muistisairauksista.

Förebyggande rusmedelsarbete, 2024- 10/2026

Styrelsen för Österbottens välfärdsområde

Sektionen för främjande av välfärd och hälsa

Sektordirektörerna

Sektorstyrgrupp
för barn, unga och
familjer

Sektorstyrgrupp
för arbetsföra

Sektorstyrgrupp
för äldre

Mångprofessionella arbetsgrupper

psykisk hälsa, rusmedel, spel om pengar, våld i närrelation

Barn, unga, unga
vuxna 0-23 år
och familjer

Personer i
arbetsför
ålder
24-64 år

Seniorer 65 år
+

Kontaktpersoner

- Koordinator för förebyggande rusmedelsarbete
- koordinator för våldsförebyggande arbete
- ansvarsperson för främjande av psykisk hälsa

Tre regionala tvärsektoriella arbetsgrupper med
välfärdsområdet, kommuner och föreningar och
organisationer

Ehkäisevä päihdetyö, 2024-10/2026

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto

Sektorijohtajat

Lasten, nuorten ja
perheiden
sektorikohtainen
ohjausryhmä

Työikäisten
sektorikohtainen
ohjausryhmä

Ikääntyneiden
sektorikohtainen
ohjausryhmä

Moniammatilliset työryhmät

psykkinen hyvinvointi, päihteet, rahapelaaminen,
lähisuhdeväkivalta

Lapset, nuoret
ja nuoret aikuiset 0-23
v ja perheet

Työikäiset
24-64 v

Seniorit 65 v +

Yhteyshenkilöt

- ehkäisevän päihdetyön koordinaattori
- väkivallan ehkäisytyön koordinaattori
- mielenterveyden edistämisen vastuhenkilö

Kolme alueellista poikkisektorista työryhmää
hyvinvointialueen, kuntien ja kolmannen sektorin
toimijoiden kanssa

Förebyggande munhälsovård

Nytt: Ungas munhälsa – framåt med kunskap (SHM:s Terveysdeksi-program)

- Planera och genomföra ett enhetligt, färdigt och lättanvänt undervisningspaket för högstadiets hälsokunskapsundervisning.
- Producera innehåll som främjar munhälsa i sociala medier med teman som munhälsa och egenvård, måltidsrytm och småätande samt energidryckers och rusmedels inverkan på munhälsan.
- Det producerade materialet tas i bruk fortgående.

Mål:

- öka ungas kunskap om munhälsa
- stärka den förebyggande undervisningen om munhälsa som en del av högstadiets hälsokunskapslektioner samt stödja skolhälsovårdarnas kompetens i frågor som rör munhälsa
- öka samarbetet mellan högstadierna, skolhälsovården och munhälsovården samt skapa enhetliga verksamhetsmodeller på välfärdsområdesnivå

Ennaltaehkäisevä suun terveydenhuolto

Uutta: Nuorten suun terveys – tiedolla eteenpäin (STM:n Terveysdeksi-ohjelma)

- Suunnitellaan ja toteutetaan yläkoulujen terveystiedon opetukseen yhtenäinen ja valmis, helposti käyttöönotettava opetuspaketti
- Tuotetaan suun terveyttä edistävää sisältöä sosiaaliseen mediaan, teemoina suun terveys ja omahoito, ravitsemusrytmi ja napostelu sekä energiajuomien ja päihteiden vaikutus suun terveyteen
- Tuotettu materiaali tulee pysyvään käyttöön

Tavoite:

- lisätä nuorten tietämystä suun terveydestä
- vahvistaa suun terveyden ennaltaehkäisevää opetusta osana yläkoulujen terveystiedon tunteja sekä tukea yläkoulujen kouluterveydenhoitajien osaamista suun terveyttä kohtaan.
- isätä yläkoulujen, kouluterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon välistä yhteistyötä ja luoda yhtenäisiä toimintamalleja hyvinvointialueen tasolla

Hyte-koefficienten

Österbottens koefficient 42 (skala 0-100)

- Dokumentationsanvisningar utarbetades och presenterades för enheterna våren 2025
- Verksamhetsenheterna fick handledning i att genomföra arbetsprocesser med beaktande av Hyte-indikatorerna samt fört en konstruktiv diskussion om behovet av förändring.
- Utvecklingen av ett uppföljningsverktyg inleddes i samarbete med NEOTIDE.

Hyte-kerroin

Pohjanmaan kerroin 42 (skaala 0-100)

- Kirjaamisohjeet yksiköille laadittu keväällä 2025
- Toimintayksiköt saaneet ohjausta hyteindikaattoreiden mukaisten työprosessien toteuttamiseen sekä käyty rakentavaa keskustelua muutoksen tarpeellisuudesta.
- Seurantatyökalun rakentaminen aloitettu yhteistyössä NEOTIDEn kanssa

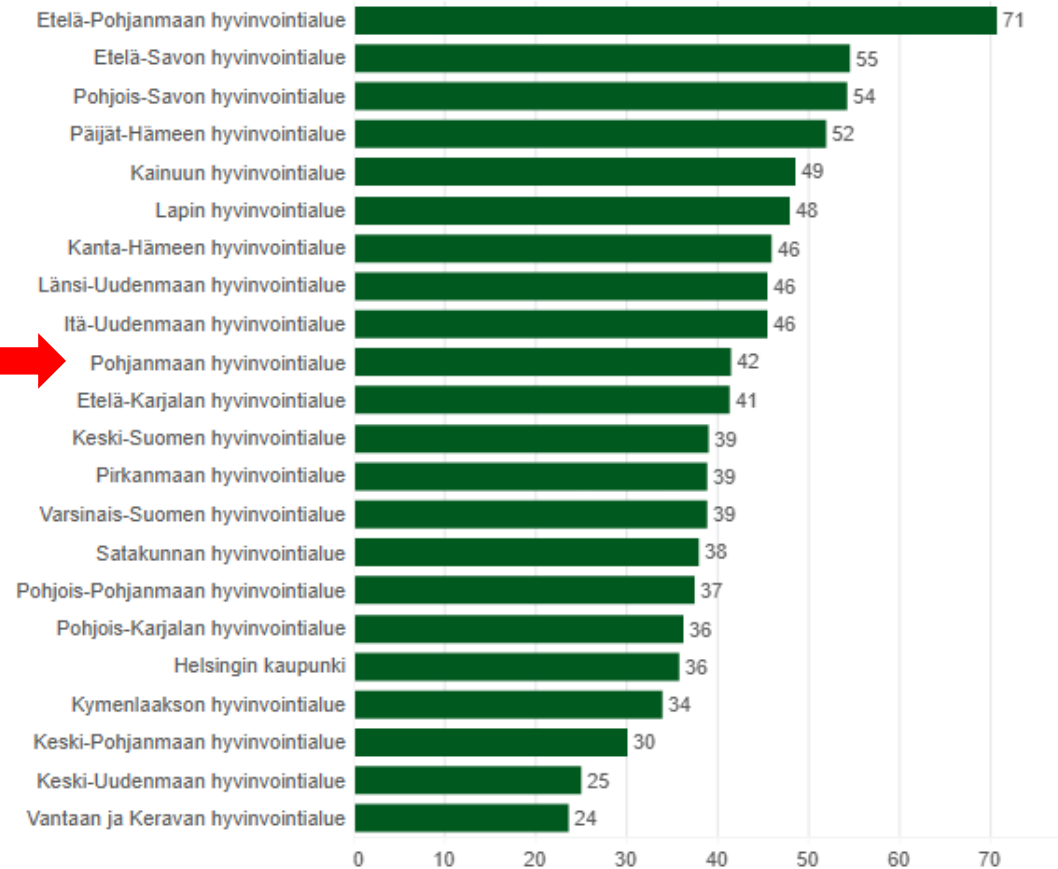
Pohjanmaan hyvinvointialue		Alue Pohjanmaan hyvinvointialue
HYTE-kerroin 42	Prosessi-indikaattori, keskiarvo 13	Tulosindikaattori, keskiarvo 70
Euroa 12 911 361	Euroa/asukas 72	
Valitse HYTE-kerroin		

HYTE-kerroin

24 71

HYTE-kerroin

HYTE-koefficienten för välfärdsområdena består av två typer av indikatorer

Hyvinvointialueiden HYTE-kerroin muodostuu kahdenlaisista indikaattoreista

Hyvinvointialueiden HYTE-kerroin

Prosessi-indikaattorit

- 1) Lastenneuvolan terveystarkastuksista poisjääneiden tuentarve
- 2) Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksista poisjääneiden tuen tarve
- 3) Elintapaneuvonta tyypin 2 diabetesriskissä oleville
- 4) MPR-rokotuskattavuus
- 5) Alkoholinkäytön mini-interventio
- 6) Työttömien terveystarkastukset

Tulosindikaattorit

- 1) Vammojen ja myrkytysten johdosta aiheutuvat hoitojaksot
- 2) Lonkkamurtumat yli 65-vuotiailla
- 3) NEET-nuoret
- 4) Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavat
- 5) Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat

HYTE-processindikatorer

Processindikator
medelvärde

13

Vaccinationstäckning för
mässlig-röda hund-
påssjuka (MPR) för barn

43

Undersökning av
behovet av stöd till dem
som är frånvarande vid
barnhälsokontroller av
4-åringar på
barnhälsovårds-
centralen

1

Undersökning av
behovet av stöd till
skolhälsovård
åttondeklassare som
inte genomgår
hälsokontroller

0

Genomförda
hälsokontroller för
arbetslösa

34%

Genomförande av
livsstilsrådgivning för
personer med risk för
typ 2-diabetes i enighet
med rekommendation
om god vård

0

Förverkligande av en
miniintervention om
alkoholkonsumtion när
drickande är förknippat
med skada eller risk för
skada

0

HYTE-koefficienten
används fr.o.m. 2026
som grund för hur statlig
finansiering. Syftet är att
uppmuntra områdena
att arbeta systematiskt
med att främja hälsa
och välfärd.

HYTE-processindikaattori

Prosessi-indikaattori,
keskiarvo

13

Lasten tuhkarokko-
vihurirokko-sikotauti
(MPR) -
rokotuskattavuus

43

Lastenneuvolan 4-
vuotiaiden
terveystarkastuksista
poisjäävien tuen tarpeen
selvittäminen

1

Kouluterveydenhuollon
8.-luokkalaisten
terveystarkastuksista
poisjäävien tuen tarpeen
selvittäminen

0

Työttömien
toteutuneiden
terveystarkastusten
osuus

34%

Elintapaneuvonnan
toteutuminen tyypin 2
diabetesriskissä oleville
Käypä-hoito suosituksen
mukaisesti

0

Alkoholinkäytön mini-
intervention
toteutuminen kun
juomiseen liittyy haitta
tai haittariski

0

HYTE-kerrointa
käytetään vuodesta
2026 alkaen valtion
rahoituksen perusteena.
Tavoitteena on
kannustaa alueita
työskentelemään
järjestelmällisesti
terveyden ja hyvin-
voinnin edistämiseksi.

Nationellt Hyte-samarbete

- THL (Institutet för hälsa och välfärd)
- Hyvil Oy (Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab)
- RFV -> Tillstånds och tillsynsverket (LVV)
- Sitra, Voxit (projektfinansiering)
- DigiFinland, Ling-AI projektfinansiering)
- Social- och hälsoministeriet
- Finansministeriet, Medborgarforum

Kansallinen Hyte-työ

- THL
- Hyvil Oy
- AVI ->Lupa ja valvontavirasto (LVV)
- Sitra, Voxit (Hankerahoitus)
- DigiFinland, LingAI (Hankerahoitus)
- STM
- Valtiovarainministeriö, Kansalaisakatemia

Välmående genom livet. Hyvinvointia läpi elämän.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue